

Marianne 2007

SOS Ztratilo se mi dítě!

Ing. Mgr. Marie Nováková

Každý z nás má na něco vyloženě talent. V naší rodině se dědí talent ztratit se. Ztrácím se já, manžel i děti. Někdo z rodičů by mohl říct: „**Dítě se prostě nesmí ztratit. Uhlídám si ho.**“ Omyl. Jednak vodit dítě neustále za ručičku není praktické ani moc funkční, ale navíc, dítě s talentem ke ztrátám se vám prostě jednoho dne stejně ztratí. Víme, že prevence, předcházení průšvihům, je vždy lehčí, než napravování, proto je třeba být připraveni.

Prevence, předcházení ztrátám:

Existují vůbec univerzální pravidla, která platí? Je takový **recept** proti ztrátě dítěte? Je to malér, ale takový univerzální recept. Neexistuje. Každé dítě je neopakovatelný originál, proto na každé platí trochu něco jiného. Přesto si takových pár obecně platných pravidel načrtneme.

Obecně platí tyto možnosti prevence:

1. Znáť své jméno, svou adresu.

Kdy je dítě něco schopno se něco takového naučit a jak se to dělá?

Je to individuální. Jsou děti, které vám jméno i adresu odříkají ještě před třetím rokem, jiní si tyto informace stěží pamatují téměř v 6 letech.

Jak dítě adresu naučíme? Dítě se učí nejlépe **napodobováním** osoby, ke které má silný vztah (to bývá maminka).

- Učíme-li dítě cokoliv, vytvoříme příjemnou atmosféru (úsměv, příjemné okolí, odstranit rušivé vlivy, hluk, televize).
- Dítěti poskytnu soustředěnou pozornost (jen „já a ono“, pohled do očí)
- Předříkávám slova, ono opakuje (chválím i sebemenší úspěch)
- Říkáme spolu (pomalu)
- Dítě samo opakuje

(Slova mohu doprovodit pohybem U Bakaláře – písmeno U, rukama kreslím velké U, Bakaláře – učitel píše. Číslice napíše na papír, mohu nakreslit a u malých dětí použiji symboliky 1 – bič, 4- židlička, 8 – sněhuláček atd.)

2. Učím dítě „hlídat si maminku“

Při procházce s dítětem se nečekaně zastavím, zrychlím, zahnu za roh (vždy v bezpečném prostředí, tak, aby dítě neprožilo velký strach, ale bylo zvyklé si rodiče „hlídat“.) Při jakékoli cestě opakuji pokyn: „Nezapomeň, ty hlídáš maminku, aby se neztratila!“

3. Hrajeme si „JAKO“

Dopředu mám připravena pravidla pro jednotlivé situace a přehraji si je s dětmi: „Jako by se staly“. Vyprávím příběh zvířátka, dítěte, které se ztratilo a děti radí, co by mělo dělat. Příběh má VŽDY šťastný konec, maminka své dítě najde. (Tím dopředu eliminuji stres ve chvíli, kdy se dítě ztratí. Postupuje nevědomky podle připraveného scénáře a má pocit, že to „zná“ a že si ví rady. Vy také tušíte, co vaše dítě udělá.)

4. Lísteček

Vybavím dítě třeba do kapsičky lístečkem se jménem, adresou, vaším telefonním číslem.

Co dělat, když se dítě ztratí (SOS pravidla první pomoci):

a) v obchodním domě

Mé děti se s oblibou ztrácely v hypermarketu Globus. Nácvik první pomoci vypadal takto: „Děti, vidíte tu zelenou boudičku? To jsou informace. Tady jsou paní, které pomáhají lidem a dětem. Kdybyste se ztratili, tady se sejdeme a tyhle paní vám pomůžou. (podřep do úrovně dětí, otázka z očí do očí – zdůrazňuji tak důležitost otázky) Děti, jak se jmenuje to místo, kde se sejdeme? Jakou má barvu? (Všimněte si, zapojuji název, sluchový vjem a barvu, zrakový vjem). Pomocí těchto dvou smyslů nejvíc děti vnímají.

Když se ztratíte, nejprve zůstanete stát na místě a čekáte. Jestli to trvá dlouho (menší děti vydrží cca 10 min, pro starší to omezíme na 20 min.), zeptáte se na cestu a dojdete k informacím. Tam vám takovým silným rozhlasem zavolají maminku. Podřep k dítěti, pohled z očí do očí. Lehká otázka: Víte děti, jak se jmenuji? Skvělé, moc dobře. (Pochvala upevňuje získanou dovednost, nutné!)

Instrukce je potřeba nechat zopakovat dětmi.

Nám se nácvik osvědčil, rozhlas jsme využili celkem 3x.

b) v lese

Celé dětství jsem se pokoušela ztratit se v lese, nedařilo se to. Byla jsem holka z hor a měla jsem orientaci v přírodě vrozenou. V tomto jsme velmi odlišní. Obecně platí, že děti z venkova mají výhodu, že se lépe orientují v lese, hůře ve městě, nejhůře v metru. V lese je dobré zůstat a čekat. Vzpomenu si na poslední místo, kde jsem viděl rodiče (maminku), mluvil s nimi. Tam čekám. Dobré je volat, volání opakovat. Čekám-li dlouho (se staršími dětmi předem dohodnu časový údaj – mohu jít klidně i do 60 min), pokouším se vzpomenout si na cestu. (My sami víme nejlépe, jak se naše dítě orientuje, je-li zmatkař, nebo klidňas, podle toho upravíme návod postupu).

Jestli doporučuji mobil?

Náš syn dostal mobil v sedmé třídě poté, co jsme se 3 hodiny hledali na Můstku v třeskutém mrazu. Můj pokyn čekej na nástupišti metra byl nepřesný, na Můstku je metro B a C. Chodili jsme 3 hodiny dokola a míjeli se. Jak je vidět, mobil může být záchrana. Ale pozor, mobil je nástroj, ne hračka. To by mělo dítě chápat a je třeba ho učit mobil funkčně využívat.

Předcházíme tím i problémům v pubertě. Je těžké říct, kdy je dítě pro mobil zralé. Znáám i prvňáčka schopného mobil dobře používat, na druhé straně znám starší děti, které mobilu nedorostly. Položme si před koupí otázku: Mé dítě někam dojíždí? Mám (nemám) s ním kontakt bez mobilu? V čem nám mobil pomůže? Jak dítě naučíme, k čemu má mobil sloužit? Nebude to hračka?

c) v metru

Moje černá můra se jmenuje metro. Ztrácí se děti i já. Zde je potřeba jasně stanovit pravidla hry, opakovaně vysvětlit (nejlépe přímo v metru):

Metro se zavře, já jsem v něm, dítě je venku!

Dítě zůstává na místě, já se vracím.

Dítě je v metru, metro odjíždí, já jsem ještě venku!

Dítě vystupuje na další stanici, zůstává stát a čeká. Přijíždím já. (Nenajdu-li dítě na další stanici popojedu, mohlo zapomenout vystoupit a bude o stanici dál). I metro má své pracovníky a svůj rozhlas. Využijí jejich pomoci. (Také jsme využili, několikrát).

d) pláž, koupaliště

Nejhorší okamžik mého života! Moje první dítě, syn 1,2 roku zmizel! Vteřina, vyndávám z tašky ručník, už není koho utírat.

Nejprve běžím k vodě. Tam syn není, není utopený, netopí se. Rozhlížím se kolem, stovky lidí v plavkách a stovky nahatých dětí v jeho věku. Obcházím nejbližší okolí. Nic. Zvětšuji kruh. Noví lidé, nové děti a opět nic. Panika roste. Chci vyhledat rozhlas a správce koupaliště. Jenže

tím bych ztratila cenný čas. Nutím se do klidu, Ještě jednou kruh, naposledy. Syn je malý, nemohl přece dojít daleko. Nedaleko ode mne si starší manželé hrají s vnoučkem. Je celý zapatlaný od čokolády, takže mu ani není vidět do tváře, hrabe v jejich kabele, vytahuje ručník za ručníkem, je omotaný v jejich osušce. Jako-by vypadl z očí mému synovi, kdyby... Jaké kdyby? „Dobrý den, nezlobte se, ale je to dítě vaše?“ , dodávám si odvalu. Starší manželé jsou zaujati vnoučkem. Vůbec jim nevadí, že už se cpe sušenkami poté, co spořádal čokoládu. Ruším je, to je vidět. „Ani ne,“ říká ledabyle muž po chvíli, „přišel sem nedávno.“ „Je to šikovný kluk“, chválí paní „a jak mu chutná.“ Poznávám svého syna. „Marku!“ Nepostrádá mě. Je středem pozornosti a tomu stačí. Pátrání policie tehdy nebylo zapotřebí, ale těch pár minut, jako-by trvalo roky.

Kdy volat policii?

Nejprve využij všechny své schopnosti k hledání dítěte. Přemůžu paniku a snažím se ovládnout. Já znám své dítě nejlépe. Mám největší šanci pochopit, jednat, najít ho. U vody jdu nejprve k vodě. Eliminuji akutní nebezpečí. Hledám pomoc v okolí. Zkousím rozhlas, je-li tam.

Když „vystřílím své náboje“ volám policii. Tísňové volání slouží pro situaci tísně.

Kdy si dítě poradí samo?

Nelze určit přesně. Syn sám nepřestoupil v metru ani v osmé třídě. Dcera cestovala sama v páté. V cca 15 letech by neměl být problém. Přesto je dobré i tu mít funkční scénář pro problém ztráty.

Co dělat, než přijede policie?

Na příjezd policie čekáme cca 2 hodiny. Nejhorší je čekat pasivně, nedělat nic. Soustředíme se na pomoc dítěti. To vždy neznamená někam běžet, někdy pracujeme „uvnitř.“

Desatero při ztrátě dítěte (než přijede policie).

- 1. Zachovej klid, nezmatkuj, napanikař!** (*Strach o dítě je silná emoce, blokuje rozum. Takhle nepomůžeš nikomu.*)
- 2. Pozvi na pomoc rozum.** (*V klidu promysli celou situaci. Co se stalo, co dělat?*)
- 3. Vžij se do situace dítěte** (*Ty ho znáš nejlépe. Co by mohlo udělat?*)
- 4. Buď připravena na to, že udělá něco úplně jiného** (*panika, zmatek*)
- 5. Nikdy, opravdu nikdy neztrácej naději!!!!**
- 6. Ty a dítě patříte k sobě.** Tvůj klid mu dává sílu i když tě dítě nevidí.
- 7. Zatelefonuj tomu, kdo je ti blízký, podpoří tě a uklidní.** (*ne vyděšené babičce*)
- 8. Společně hledejte řešení.** (*Je možné, že ho napadne něco, co tebe ne a navíc nebudeš na to sama*)
- 9. Máš-li možnost vzít si žvýkačku, kafe bonbón, udělej to.** (*Pomůže to uklidnění*)
- 10. V klidu znovu v duchu projdi celou situaci. Promítni si obraz, barvy, zvyky, vůně, všechny souvislosti. Bez paniky, v klidu, ještě jednou zkus navrhnout řešení.** (*Využij klidně i svou intuici, jsi-li zvyklá ji využívat, ale neboj se korekce rozumem.*)